

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	0	4	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	7	3
---	---	---	---

ПСИХОЛОГИЯ НА ЛИЧНОСТТА

Преподавател: Гл.ас. **Ж. Балев**

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	45
	Доклад/Презентация	45
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	20%
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Изпит	60%

Критерии на оценяване	
За оценка „Отличен“	Познания по историята на психологията на личността Основни понятия и школи в дисциплината Измервателни подходи и методи Конструктивно-ориентирано знание – потребности, мотиви, емоции, когнитивно-социални механизми
За оценка „Много добър“	Ориентация в хронологията и основните школи Измервателни подходи и методи Непълни знания в конструкт-ориентираното съдържание
За оценка „Добър“	Основни понятия/ школи в психологията на личността Измервателни подходи и методи
За оценка „Среден“	Основни понятия и школи в психологията на личността

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът предлага въведение в проблематиката на психологията на личността. Разглежда проблемно-ориентираните подходи към структурата и функционирането на личността. Застъпени са и теми, свързани с психичното здраве на личността, диференциално-психологическата перспектива и теориите за личността.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Завършването на курса предполага овладяването на основните изследователски модели и актуалната проблематика в психологията на личността.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Психологията на личността – източници, развитие, място сред другите психологически дисциплини. Категорията личност в психологията. Методи на изследване в психологията на личността. Измерване в психологията на личността – подходи, предимства и ограничения. Номотетични и идиографични модели на поведението и измерването.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
2.	Диспозиционен подход в психологията на личността. Консистентност на поведението и подходите към интерпретирането ѝ. Съвременни алтернативи на диспозиционния подход.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
3.	Еднодиспозиционни модели на личността. Общо описание на еднодиспозиционните модели. Зависимост–независимост от полето – емпирични изследвания, теоретичен модел, диференциално-психологически характеристики.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
4.	Мултидиспозиционни модели на личността. Специфика на информацията, необходима за създаване на мултидиспозиционните модели. Подходи в обработката на данните – корелационни методи, факторен анализ. Модели на личността – Х. Айзенк, Р. Кетел. Петфакторен модел на личността.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
5.	Потребностно-мотивационна сфера на личността – потребности. Интерпретация на потребностите като процеси, състояния и свойства. Хомеостатични и хетеростатични модели в обяснението на потребностите и тяхната функционална динамика. Развитие на потребностите. Подходи в класификацията на потребностите.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
6.	Потребностно-мотивационна сфера на личността – емоции. Концепции за природата на емоциите. Психологически теории за емоциите: връзката между емоции и потребности; сигнална и мотивационна функция на емоциите. Закон на Йеркс и Додсън за оптимума на мотивацията. Адаптивни и дезадаптивни функции на емоционалната възбуда.	3 ч.л. + 3 ч. упр.
7.	Потребностно-мотивационна сфера на личността – мотиви и мотивационен процес. Обзор на основните концепции за мотивацията: психоаналитична, поведенческа, персонолого-хуманистична, когнитивна, полева теория на К. Левин. Основни принципи в моделите на мотивационния процес. Основни параметри на мотивационния процес.	2 ч.л. + 2 ч. упр.
8.	Регулативни механизми на социалното поведение на личността – атитюди. Установка и установъчно поведение. Подходи към социалната установка – атитюд. Структура на атитюда. Атитюд и поведение.	2 ч.л. + 2 ч. упр.
9.	Саморегулативни функции на Аз-образа и самооценката. Психологическа структура на Аз-образа; подструктури на Аз-образа; отношение между Аз-реално и Аз-идеално. Взаимовръзка между Аз-образ и самооценка. Самооценка – основни параметри; мотивационни функции на самооценката. Фактори на динамиката на самооценката.	2 ч.л. + 2 ч. упр.

10.	Теории за личността – психодинамичен (З. Фройд, К.Г. Юнг, А. Адлер, К. Хорни, Е. Фром), поведенчески (Б. Скинър), феноменологичен (А. Маслоу, К. Роджърс, В. Франкъл), еволюционен (Д. Бъс) и социално-когнитивен подход (Дж. Ротър, А. Бандура).	4 ч.л. + 4 ч. упр.
11	Личност и психично здраве. "Здравата личност" в психологията на личността. Критерии за "здрава личност". Разстройства на личността	2 ч.л. + 2 ч. упр.

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Психологията на личността – източници, развитие, място сред другите психологически дисциплини. Категорията личност в психологията.
2.	Методи на изследване в психологията на личността. Измерване в психологията на личността – подходи, предимства и ограничения.
3.	Диспозиционен подход в психологията на личността Еднодиспозиционни и мултидиспозиционни модели на личността
4.	Потребностно-мотивационна сфера на личността – потребности. Хомеостатични и хетеростатични модели в обяснението на потребностите и тяхната функционална динамика.
5.	Концепции за природата на емоциите. Психологически теории за емоциите. Адаптивни и дезадаптивни функции на емоционалната възбуда.
6.	основните концепции за мотивацията: психоаналитична, поведенческа, персонолого-хуманистична, когнитивна, полева теория на К. Левин.
7.	Регулативни механизми на социалното поведение на личността. Структура на атиюдата. Атиюд и поведение.
8.	Саморегулативни функции на Аз-образа и самооценката.
9.	Теории за личността – основни подходи.
10.	Личност и психично здраве. Критерии за "здрава личност".
11.	Разстройства на личността – подходи и класификации.

Библиография

Основна:

- Айзенк Х. Ю. (ред.) (1987). Модел за личност. София: Наука и изкуство
- Айзенк Х., Айзенк, М. (2005) Наблюдение на психиката. Защо се държим по начина, по който го правим. София: ЛИК
- Арънсън Е. (2009). Човекът - социално животно. София: Дамян Яков.
- Балев Ж. (1992). Адаптация на Скала за детска Аз-концепция на Пиърс и Харис в горна училищна възраст. Годишник на Софийски университет "Св. Климент Охридски", Университетско издателство, кн. Психология, том 85, 205-238
- Величков А. (1989). Личност и вътрешна мотивация. София
- Величков А., Лукарски Г., Радославова М., Русева Л., Генова С. (1987). Метод за измерване локализацията на контрола: Конструирание, устойчивост и конструктор-валидност. Психологически изследвания, 1
- Дилова М. (2009). Експериментална психология на себепознанието. София: НБУ
- Екман, П. (2011). Излъжи ме, ако можеш. София: Жануа 98
- Кокошкарлова А. (1984). Психологично изследване на личността в клиничната практика. София
- Маслоу А. (2010). Мотивация и личност. София: Кибеа
- Обуховски К. (1981). Психология на човешките стремежи. София: Наука и изкуство
- Паспаланов И., Щетински Д., С.Б. Айзенк (1984). Българска адаптация на личностния въпросник на Х. Айзенк. сп. Психология, No. 5, 279-292
- Рейковски Я. (1980). Експериментална психология на емоциите. София, Наука и изкуство
- Селигман, М. (2001). Как да бъдем оптимисти. София: Кибеа
- Усманов В. (гл. ред.) (2000). Психология личности в трудах зарубежных психологов - хрестоматия. Санкт-Петербург: "Питер"
- Шулц, Д. (2004). Психология на растежа: модели на здравата личност. София, Наука и изкуство.
- Шулц, Д., Шулц С. (2006) История на модерната психология. София: Наука и изкуство

Справочник за диагностичните критерии на ДСН-IV-ТР. (2009). София: Изток-Запад.

Допълнителна:

Carducci, B. (2009) The psychology of personality: viewpoints, research and applications. Chichester : John Wiley & Sons.

Corr, P. J & Matthews, G. (Eds) (2009). The Cambridge Handbook of Personality Psychology. NY: Cambridge University Press

Feist, J. & Feist, G. J. (2008). Theories of personality, 7th ed. Boston: McGraw-Hill

Heckhausen, J. & Heckhausen, H. (2008). Motivation and action. Cambridge: Cambridge University Press.

Pervin L.A. (2008). Personality: Theory and Research, 3rd ed. New York: John Wiley and Sons, Inc.

Schultz D., Schultz, S. (2009). Theories of personality. 9ed. Belmont: Wadsworth.

Дата: 13.02. 2013 г.

Съставил: гл.ас. Ж. Балев